

Inclusieve waarden en participatiematrix

Inclusieve waarden - Circle of Courage

Erbij horen

- Kunnen zijn wie je bent
- Beperking niet weg stoppen
- Omgeving die inspeelt op jouw noden

bv. aanpassingen doen in zelfde lay-out/werkboek

bv. Bram is vaak een dag afwezig: online elke namiddag even babbelen
via een buddysysteem

Talenten kunnen
tonen

- Talenten kunnen tonen én inzetten
- Waarde niet afhankelijk van het zelfstandig kunnen
- Erkenning krijgen voor wat je kan

bv. Tom is een goede spreker die graag presentaties geeft. Hij is dan ook diegene van het groepje die hun uitgewerkte project voorstelt. Met powerpoint werken is niet zijn sterkste kant, dus maakt Lies de visuele presentatie in orde.

bv. Lio gaat helpen in de kleuterklas

Ondersteuning om te kunnen participeren

- Aangemoedigd worden om je leven zelf in handen te nemen
- Kiezen welke ondersteuning bij jou past
- Ondersteuning in functie van participatie

bv. Zelf je boekentas maken is een belangrijke vaardigheid in de klas. Oskar is erg gemotiveerd om dit zelf te kunnen. Er werd een stappenplan en buddysysteem ontwikkeld ter ondersteuning.

- Opgroeien in verbondenheid
- Samenleving verrijken met jouw sterktes
- Erkennen dat we niet zonder elkaar kunnen, zonder dat we volledig afhankelijk worden van elkaar.
- ! Dit vraagt soms vertaling: benoem wat je een leerling ziet doen voor anderen.

Wederkerigheid

vb. alternatieve opdracht tijdens examens: soep maken voor alle leerlingen

vb. Floris heeft wat moeite met grotere pakketten leerstof. Wanneer de kerstexamens wiskunde en Nederlands net na elkaar worden gepland, heeft hij veel slechtere punten dan hij gewend is. Door deze barrière te benoemen, ziet de school dat meerdere leerlingen hier moeite mee hebben. De planning van de examens in juni wordt herbekeken

Inclusieve waarden

- Helpen om te kijken naar de CONTEXT van de leerling
- inspireren om SAMEN ACTIE te ondernemen
- bieden kansen om te werken aan een POSITIEF GROEPSKLIMAAT

Ben je al aan de slag gegaan met de inclusieve waarden?

Hoe is dit verlopen?

Hoe zou je dit nog meer kunnen inzetten?

Hoe kan dit ondersteunend werken in de verbinding met ouders?

Hoe kan dit de stem van ouders versterken?

ouders voor
inclus!e

steunpunt
voor
inclus!e

Inclusieve waarden in de participatiematrix

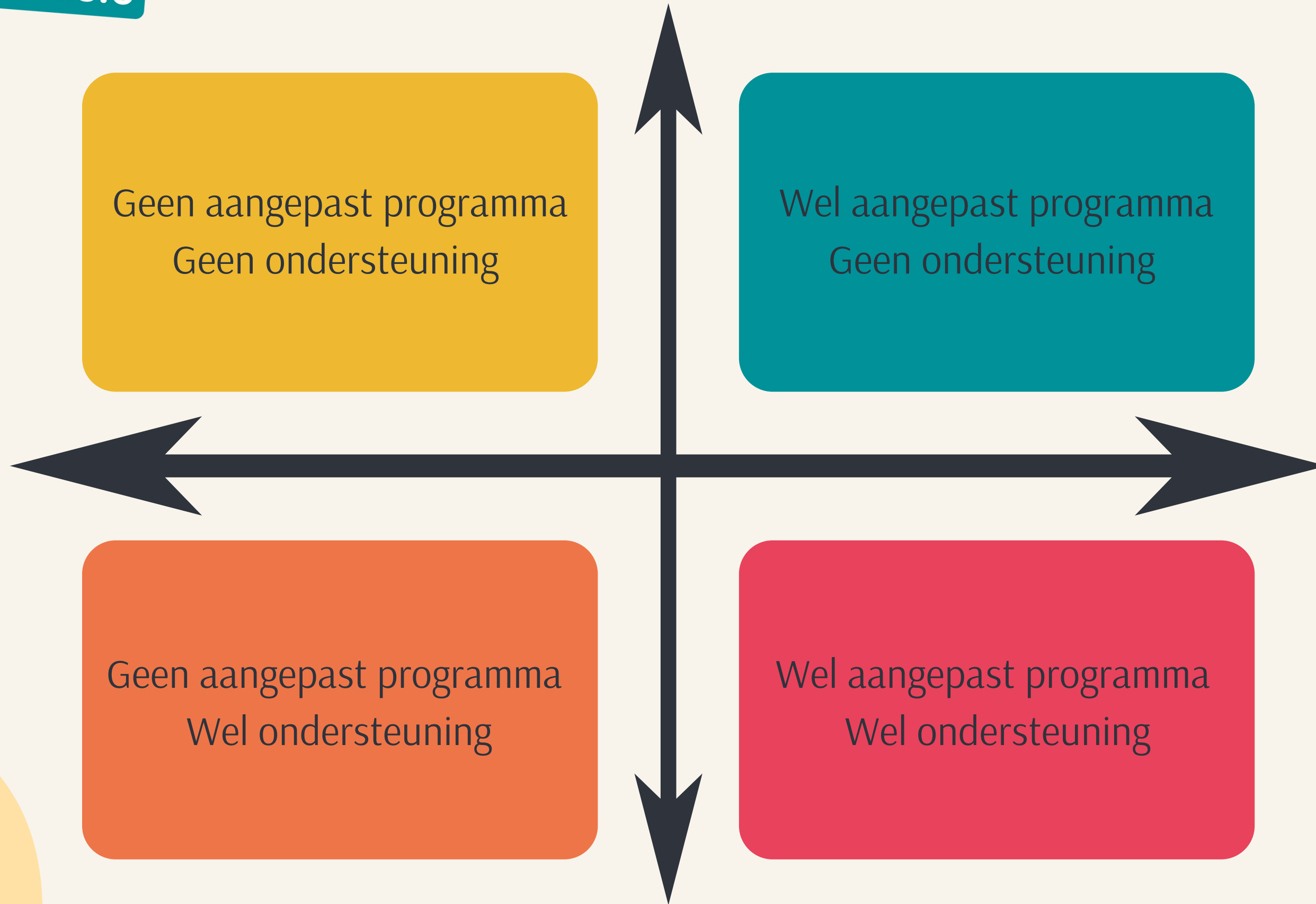

Participatiematrix

Vraagt de inclusie van leerlingen met ondersteuningsnoden om constante aanpassingen en ondersteuning?

ouders voor
inclus!e

steunpunt
voor
inclus!e

- Leerling volgt met de klas
- Lessen worden niet aangepast
- Geen ondersteuning

Geen aangepast programma
Geen ondersteuning

	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
1	wiskunde	wiskunde		godsdiens	taal
2					
Speeltijd					
3	taal		WO	LO	
4			WO	LO	
Lunch					
5					crea
6	godsdiens				crea

Leerling volgt zonder ondersteuning een aangepast programma

Voorbeelden:

- Aangepaste rekenmethode
- Vak meevolgen in hoger of lager jaar
- Info opzoeken op internet om te delen met klas
- Ontprikkelingen om op te laden voor volgende les
- Zelfstandig aan eigen project werken

Wel aangepast programma
Geen ondersteuning

	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
1	Wiskunde	Wiskunde		Godsdienst	Taal
2	Taal	Taal		Taal	
Speeltijd					
3	Taal		WO	LO	
4			WO	LO	
Lunch					
5	Frans				Crea
6	Godsdienst				Crea

Ondersteuning van een ondersteunend persoon of redelijke aanpassingen

Geen aangepast programma
Wel ondersteuning

Voorbeelden:

- Klasgenoot geeft instructies om knutselwerk te maken
- Vroeger starten met toets
- Voorleessoftware
- Mondeling toelichten van opdrachten
- Spiekbriefje voor franse vervoegingen
- Geen spellingsfouten aanrekenen
- Toetsen met extra simpele lay-out

	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
1	Wiskunde	Wiskunde	Wiskunde	Godsdienst	Taal
2	Taal	Taal		Taal	
Speeltijd					
3	Taal		WO	LO	Frans
4	WO		WO	LO	
Lunch					
5	Frans				Crea
6	Godsdienst			WO	Crea

Leerling werkt met ondersteuning en volgt (kort) niet mee met programma van klasgroep

Wel aangepast programma
Wel ondersteuning

Voorbeelden:

- Thuis leerstof verwerken - Voltijds op school zijn is te lastig
- Met logopedist een les over uitspraak voorbereiden en geven in de klas
- Helpen in kleuterklas
- Met leerkracht/PAB assistent voorbereidingen doen voor andere les
- Werkstuk maken samen met oudere leerling
- Via app oefenen met rekensommen

	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
1	Wiskunde	Wiskunde	Wiskunde	Godsdienst	Taal
2	Taal	Taal	Taal - Logo	Taal	Wiskunde - Tutorrekenen
Speeltijd					
3	Taal	Wiskunde - Ondersteuner	WO	LO	Frans
4	WO	Frans - Ondersteuner	WO	LO	Helpen in de kleuterklas
Lunch					
5	Frans				Crea
6	Godsdienst			WO	Crea

ouders voor
inclus!e

steunpunt
voor
inclus!e

Oefening

Wat neem jij mee uit deze workshop en hoe zet je het in op het volgend overleg?

- Heb je deze tools al gebruikt en hoe verliep dit?
  - Wat werkte? Waar botste je nog tegenaan? Hoe ging je daarmee aan de slag?
- Hoe ga je dit effectief gebruiken?
  - Wat neem je hieruit zeker mee in je ondersteuning?
  - Welke twijfels heb je nog over hoe je dit kan inzetten?
- Hoe zorg je dat iedere betrokkene mee actief aan de slag gaat?
  - Hoe krijg je de leerkracht, zorgco, ouder, ... mee in het verhaal dat het een meerwaarde is om met deze tools aan de slag te gaan?
- Hoe ga jij deze tools inzetten om ook ouders hun stem te versterken?

Reflectievragen - Erbij horen

- Hoe probeer je aandacht te schenken aan de eigenheid van het kind en mag deze ook blijven bestaan in de groep?
- Wat doe je om de gelijkenissen meer te benadrukken in plaats van de verschillen?
- Kan je voorbeelden geven die duidelijk maken dat het kind bij de groep hoort?
- Welke stappen onderneemt de jongere/het kind die jij ondersteunt om erbij te horen?
- Op welke manier tracht je ervoor te zorgen dat ook leerling met specifieke ondersteuningsbehoeften zich ook opgenomen voelt in de groep?
- Hoe gaan de andere kinderen om met het feit dat er extra ondersteuning aanwezig is? Is dit een belemmering of eerder een opportuniteit voor de groep?

Reflectievragen - Talenten kunnen tonen

- Welke acties onderneem je als ondersteuner om aandacht te geven aan de talenten van elk kind?
- Op welke manier laat je het meesterschap van het kind met specifieke ondersteuningsbehoeften tonen aan andere kinderen?
- Komt er genoeg variatie aan bod tijdens de lesactiviteiten zodanig dat ieders talent naar boven komt?

Reflectievragen - Ondersteuning om te kunnen participeren

- Welke hulpmiddelen reik je aan die tot meer zelfstandigheid kunnen leiden?
- Worden ondersteunende contacten positief bekrachtigd bv. tussen leerlingen? Op welke manier kan dit gebeuren?
- Hoe kan je positie nemen als ondersteuner zodat de leerling zoveel mogelijk gestimuleerd wordt tot zelfstandigheid?

Reflectievragen - Wederkerigheid

- Kan je zien op welke manieren leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften hun steentje bijdrage aan de groep, en aan de school?
- Hoe creëer je mogelijkheden voor een kind met specifieke ondersteuningsbehoeften mogelijkheden om iets te doen voor anderen? Hoe kan je leerkrachten hierin ondersteunen?
- Hoe kan jij de talenten van de kinderen ontdekken / naar boven halen zodat deze voor de groep ingezet kunnen worden? (vele kinderen vinden het moeilijk om dit zelf te verwoorden)

Tips voor ondersteuning - Erbij horen

- Probeer als ondersteuner het kind voldoende vrijheid te geven, zodat deze als een gelijke kan beschouwd worden door de medeleerlingen.
- Probeer het lesmateriaal zo aan te passen zodat het er visueel hetzelfde uitziet als het lesmateriaal van de andere leerlingen.

Tips voor ondersteuning - Talenten kunnen tonen

- Probeer goed te luisteren naar het kind/de jongere. Hierbij is het van belang om het kind zelfstandig te laten werken wanneer hij/zij dit wil, ook al doet hij/zij niet hetzelfde
- Beweeg de leerkracht om de leerling zijn/haar talenten aan de klas te laten tonen. Vraag aan de leerkracht of deze een lesactiviteit wil voorzien waarin het talent van het kind met specifieke ondersteuningsbehoeften naar voor komt (bijvoorbeeld een quiz met logo's).

Tips voor ondersteuning - Ondersteuning om te kunnen participeren

- Probeer als ondersteuner niet steeds zelf het kind te helpen, maar schakel ook andere mensen uit de omgeving in.
- Een kind met specifieke ondersteuningsbehoeften kan een vorm van aangeleerde hulpeloosheid ontwikkelen. Het is hierbij belangrijk dat je dit als ondersteuner niet steeds bevestigt, maar het kind stimuleert om de taak toch zelfstandig te proberen uitvoeren.

Tips voor ondersteuning - Wederkerigheid

- Probeer aandacht te hebben voor de talenten van de leerlingen in de klas en wat deze kunnen betekenen voor de klas zodat het kind niet enkel als hulpbehoevende wordt beschouwd.
- Probeer ondersteuningsrelaties in een positief daglicht te stellen. Bekrachtig wanneer kinderen samenwerken, elkaar helpen, etc. We worden namelijk sterker wanneer we samenwerken.